

מר אמיר אלשטיין

יו"ד הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנד מרכוס

יו"ד בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ד המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ד של כבוד

הנדון: הצעת חוק עורכי דין מיוחדים, התשע"ז-2017

חברי הוועד המנהל

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר סלי מרידור

מר אבינועם נאור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

השופטת דליה דורנר, ישראל

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

השגריר צ'ארלס היל, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

השופט מאיר שמגר, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי ג'סיין פרס, אסטרטגיה

פרופ' מרדכי קרמיניצ, מחקר

פרופ' ידידיה צ' שטרן, מחקר

עמיתים בכירים

אלוף [מיל'] עמית אילון

פרופ' חנוך דגן

פרופ' תמר הרמן

פרופ' עמית כהן

פרופ' שחר ליפשיץ

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' גדעון רהט

פרופ' יובל שני

פרופ' איתן ששינסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמן

1. ביום ראשון ה-21-5-2017 עתידה לעלות לדיון בוועדת השרים הצעת החוק שבנדון.
2. אנו תומכים בהצעת החוק, שמטרתה להביא לאימוצו של מוסד עורכי הדין המיוחדים בישראל.
3. ההסדר הקיים בנוגע למעצרים מנהליים והליכים ביטחוניים אחרים מעורר קשיים ניכרים בכל הנוגע להגיונות ההליך, לאור הפרקטיקה הנהוגה לבסס את ההחלטה בעיקר על מידע חסוי, שאינו נמסר לעצור, או למי שהחלטה מכוונת נגדו, או לעורך הדין המייצג אותם. על פי ההסדר הקיים בית המשפט בוחר במעמד צד אחד את החומר בלא כל מעורבות של גורם היכול לאתגר את "הקונספציה" של מערכת הביטחון.
4. לפי ההסדר המוצע, בכל הליך שבו נעשה שימוש בחומר חסוי ימונה "עורך דין מיוחד" שתפקידו יהיה להגן על עניינו של האדם שכנגדו ננקטים ההליכים, למשל הליכי מעצר מנהלי.
5. עורך הדין המיוחד יהיה עורך דין בעל ניסיון בחקירות ביטחוניות וסיווג ביטחוני הולם. כך, יתאפשר לו להיחשף למלוא החומר המודיעיני המוצג לשופט.
6. עורך הדין לא ייחשב כמייצג את העצור ולא ימסור לעצור דבר מהחומר החסוי. בראש ובראשונה, ייבחן עורך הדין המיוחד את ההצדקה לחיסיון על הראיות. בהמשך, תיבחן על ידו האפשרות למסור תמצית מפורטת יותר של המידע החסוי לעצור ולעורך הדין המייצג אותו. לבסוף, יעלה עורך הדין המיוחד כל טיעון שראוי להישמע כנגד אישור הפעולה המתבקשת.

המכון הישראלי לדמוקרטיה

7. הסדרים דומים קיימים בבריטניה, בקנדה ובניו-זילנד וקיימת הצעה של וועדה ציבורית לאמץ הסדר דומה גם באוסטרליה.
8. אימוץ הסדר של עורך דין מיוחד במעצרים מנהליים יסייע בשמירה על זכויות הפרט, בלא לפגוע בביטחון המדינה. ההסדר המוצע גם תואם את השיטה המשפטית בישראל שבה בית משפט מקבל החלטה לאחר שמוצגות בפניו העמדות המנוגדות. אימוץ ההצעה גם עשוי להביא להפחתת הביקורת הבינלאומית על ישראל בקשר להליכי המעצר המנהלי.
9. בהצעה ישנם קשיים לא מבוטלים, למשל בכל הקשור למעמדה של הסנגוריה הציבורית בהליך, אך אנו סבורים כי בכללותו ההסדר מועיל וכי ניתן לפתור את הבעיות במהלך הליכי החקיקה בכנסת.
10. בשל כך אנו ממליצים לוועדת השרים לאמץ את הצעת החוק שבנדון.

אל"ם (מיל"י) עו"ד לירון א' ליבמן

פרופ' יובל שני

פרופ' עמיחי כהן

התכנית לביטחון לאומי ודמוקרטיה
המכון הישראלי לדמוקרטיה